Journal for Ethics in Social Studies
ISSN: 2559 - 7612
Covered in: CrossRef; RePEc; CEEOL; KVK; WorldCat; Google Scholar

2021, Volume 5, Issue 1, pages: 50-54 | https://doi.org/10.18662/jess/5.1/42

Review of the Volume Psihologia personalității - Note de curs, authored by Viorel Robu, Editura Lumen, 2017

Laura Niculina DINCA[1]

[1] Independent researcher, Romania,
lauranikos112@gmail.com

Abstract: The present study brings to the fore a topic as old as the world and always current, indispensable for the coexistence of people and the deciphering of the human species: the analysis of personality in a bio-psychological, but also socio-economic-cultural context. The introduction presents the intentions of the author, Viorel Robu, to review the historical approaches to the concept of personality and the implications of its knowledge in the training of specialists in the field of psychology, psychiatry, sociology, education, as detailed in the four chapters.

Keywords: *Viorel Robu; psychology of personality; sociology; psychological studies; review.*

How to cite: Dincă, L. N. (2022). Review of the Volume Psihologia personalității - Note de curs, authored by Viorel Robu, Editura Lumen, 2017. *Journal for Ethics in Social Studies, 5*(1), 50-54. https://doi.org/10.18662/jess/5.1/42

©2021 Published by LUMEN Publishing. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/

Studiul de faţă pune pe tapet un subiect vechi de când lumea şi mereu actual, indispensabil convieţuirii oamenilor şi descifrării speciei umane: analiza personalităţii în context bio-psihologic, dar şi socio-economic-cultural. Introducerea deschide intenţiile autorului Viorel Robu de a trece în revistă abordările istorice ale conceptului de personalitate şi implicaţiile cunoaşterii acestuia în formarea specialiştilor din domeniul psihologiei, psihiatriei, sociologiei, educaţiei, aşa cum apar detaliate în cele patru capitole.

Primul dintre acestea, RAPORTUL GENERAL APLICATIV ÎN CUNOAŞTEREA INDIVIDULUI UMAN, îşi propune să sublinieze interesul pentru studierea personalităţilor pornind de la comparaţia între indivizi. Analiza fenomenului psihic pleacă de la particular la general, de la abordarea idiografică (personală) spre abordarea nomotetică (universală). G.W. Allport (1979) spune: „Scopul nostru – adică al cunoaşterii ştiinţifice n.n.- este să descoperim principiile generale ale dezvoltării, organizării şi exprimării personalităţii... chiar atunci când subliniem faptul că principala caracteristică a omului este individualitatea, unicitatea sa". Tot el concluzionează că, în urma experimentelor pe indivizi, cu scopul de a înţelege personalitatea ca generalitate, trebuie căutat echilibrul în analiză şi încadrare în psihologie. Astfel, în încercarea de a defini personalitatea, specialiştii au emis ipoteze care, deşi diferite, se întâlnesc în anumite puncte comune. Autorul menţionează sub acest aspect, cele trei mari accepţiuni ale reputatului M. Zlate (1997): 1. **accepţiunea antropologică** (influenţa mediului asupra calităţii personalităţii), 2. **accepţiunea psihologică** (accentuează rolul particularităţilor individuale interne în construirea personalităţii), 3. **accepţiunea axiologică** (omul este capabil de a crea valori şi de a se autorealiza). În continuare, Viorel Robu notează mai multe definiţii emise de cunoscuţi psihologi sau psihiatri, configurând personalitatea ca un tablou al caracteristicilor individuale manifestate constant de o persoană, reflectând unicitatea sa în plan emoţional, motivaţional, atitudinal şi de valori.

Capitoulul al doilea, mult mai vast ca întindere şi substanţă, intitulat PERSONALITATEA - PERSPECTIVE DE ABORDARE ŞI MODELE TEORETICE, prezintă viziunile de considerare a personalităţii şi modelele consacrate de analiză a acesteia.

În primul rând, tendinţele primordiale ce s-au impus în concepţia personalităţii sunt:

a) *abordarea monistă* (interpretarea psihanalitică, reprezentată prin Sigmund Freud) care impune explicarea psihicului printr-o „maximă unificare"

b) *abordarea pluralistă* care acceptă multiple aptitudini şi nevoi primare (şcoala americană - MC Dougall).

În al doilea rând, autorul evidenţiază şi alte două tendinţe importante în psihodagnoza personalităţii:

c) *abordarea nomotetică* - se axează pe trăsăturile comune ale indivizilor

d) *abordarea idiografică* - pune accent pe unicitatea fiecărei persoane.

Pornind de la abordarea nomotetică, s-a reuşit stabilirea tipurilor de personalitate, pe când, prin abordarea idiografică, această componentă a psihicului este studiată, în general, într-o perspectivă dinamică. Se disting astfel, clar reliefate de către autor, trei ideologii esenţiale: *şcoala psihanalitică* (Freud şi discipolii săi), cea *psihometrică* (reprezentată de R. B. Cattell şi H. J. Eysenck) şi *şcoala umanistă* – reprezentată prin C. Rogers şi A. Maslow.

Radiografia savanţilor începe cu Freud, a cărui descoperire fundamentală este *modelul topografic al personalităţii,* bazat pe cele trei niveluri ale conştiinţei: conştientul, pre(sub)conştientul şi inconştientul. Astfel, printre altele, aflăm că cea mai bogată şi relevantă parte a psihicului uman este inconştientul, acesta fiind, de altfel, şi motorul diverselor tulburări mintale. El este, conform savantului menţionat, cel care direcţionează individul, în evoluţia sa, încă de la naştere, conflictele intrapsihice şi efectul lor scăpând, de cele mai multe ori, controlului conştient. De aici, Freud a impus **modelul tripartit al personalităţii**: Sinele, Egoul şi Supraegoul. Acordând importanţa cuvenită pentru psihologie acestui triunghi, Viorel Robu ne prezintă detaliile responsabile pentru multiple tulburări de personalitate, importante în domeniul psihologiei.

În continuare, este prezentată ideologia umanistă în raport cu personalitatea ca entitate psihologică, obiectivul umaniştilor fiind descoperirea omului în totalitatea fiinţei sale, descrierea şi înţelegerea potenţialului nativ unic. Autorul avansează aici **modelul trăsăturilor**, fundamental în studiul personalităţii. Tot în spiritul umaniştilor este menţionată contribuţia majoră a lui A. H. Maslow, maniera sa holistă de a vedea fiinţa umană ca întreg. Celebra piramidă a psihologului american este, aşadar, detaliată şi explicată cu acurateţe şi minuţiozitate.

Urmează viziunea lui C. Rogers, psihiatrul care se diferenţiază de psihanalişti în opiniile sale, prin care accentuează rolul potenţialului creator individual şi al personalităţii ca unitate coerentă, apropiindu-se în mare de accepţiunea lui Maslow.

Mai departe facem cunoştinţă cu conceptul de personalitate la H. A. Murray. Acesta pune în centrul perspectivei sale *nevoia, presiunea şi teama*, cele care pun omul în mişcare, în opinia lui.

Ajungem acum la o parte esenţială a cursului, dedicată **accepţiunii psihometrice**, axată pe analiza grupului, a generalităţilor, şi nu a individului. Aici se distinge modelul lui H. J. Eysenck, *teoreticianul analizei factoriale.* El vede astfel personalitatea, pe direcţia behavioristă, ca un cumul între două elemente: extraversiunea şi stabilitatea emoţională (nevrotismul), cărora tot el le va adăuga, mai târziu, a treia dimensiune: psihotismul, detaşat, în fondul său, de ceilalţi factori.

Se impune atenţie acordată şi modelului lui R.B. Cattel care, tot factorial, împarte factorii de personalitate în cei externi (personalitate aparentă) şi cei interni (baza).

Capitolul se încheie prin prezentarea modelului Big Five, standardul consacrat de măsurare a personalităţii ce explică anumite adaptări psihice şi comportamente observabile.

EVALUAREA PERSONALITĂŢII - capitolul al 3-lea - constituie generalităţi în studiul acestui concept psihic şi psihologic, bazate pe metode valide de cercetare. Astfel, sunt considerate de bază **observaţia şi interpretarea semnificaţiilor**, iar tendinţa consacrată departajează metodele de evaluare în: metode clinice şi metode psihometrice. Ele sunt descrise şi explicate riguros, avându-se în vedere şi diferenţele, şi punctele comune. O atenţie sporită este acordată *testelor de personalitate (sau chestionarelor),* prezentate în detaliu. În continuare, o metodă pe care se pune accent în acest curs este Inventarul de Personalitate, prin care se identifică principalele tipuri de personalitate şi indivizi din câteva perspective importante pentru domeniul ştiinţific. Acestuia, autorul îi alocă mai multe pagini. Se menţionează apoi Inventarul Psihologic California (CPI), inventarul NEO PI-R, chestionarul BFQ şi tehnicile proiective pentru investigarea personalităţii, cu rezultate remarcabile în domeniu.

Ultimul capitol, PATOLOGIA PERSONALITĂŢII, detaliază aspectele tulburărilor de personalitate, principala provocare a specialiştilor care vin în sprijinul psihologic al omului. Se discută despre pattern-uri, ca noţiune importantă, dar mai ales despre principalele tulburări recunoscute de-a lungul vremii. Ele sunt explicate din viziunea mai multor teoreticieni: Freud, Sullivan, T. Leary, D. J. Kiesler. Finalul cărţii, întins pe destul de multe pagini, este dedicat clasificării tulburărilor de personalitate, la analiza cărora se aduc argumente şi contrargumente, fiind puse în comparaţii menite să le lumineze esenţa în nobilul scop de a ajuta, psihologic, fiinţa umană.

Fără îndoială, cursul lui Viorel Robu va sluji în şlefuirea şi evoluţia profesională a specialiştilor, el fiind important prin structura bine organizată a informaţiilor, bogăţia detaliilor şi pertinenţa concluziilor. Bazat pe o bibliografie vastă, autorul ne prezintă punctele cheie ale lecţiei despre

personalitate: diversitatea de indivizi aduce dificultatea înţelegerii lor, la studiul acestui concept au contribuit savanţi ai omenirii, validaţi până astăzi, care chiar când nu s-au pus de acord, au instituit adevăruri de bază ale psihologiei. Deşi pune accent şi pe universalitate, cursul de faţă impune, ca mesaj de reţinut, importanţa cunoaşterii în profunzime a personalităţii umane, a diverselor tipuri de personalitate, şi, cu precădere, a tulburărilor care, acolo unde sunt, trebuie identificate şi, pe cât posibil, ameliorate sau, ideal, suprimate. Cu siguranţă, este un material excelent pentru studenţi, masteranzi, doctoranzi, psihologi şi psihiatri ce continuă să se formeze şi să se îmbogăţească profesional, dar şi pentru omul obişnuit, pasionat de a-şi cunoaşte şi înţelege semenii.

References

Allport, G. W. (1979). *The nature of prejudice*. Basic Books.

Robu, V. (2017). *Psihologia personalității. Note de curs*. Lumen.

Zlate, M. (1997). *Eul și personalitatea*. Editura Trei.